

Aan de leden van de Vaste Commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

In afschrift aan de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Den Haag, 20 november 2020

Geachte Commissieleden,

De Federatie Auteursrechtbelangen heeft kort na het uitbreken van Covid-19 het Steunfonds Rechtensector in het leven geroepen. Deelnemende CBO's (Collectieve Beheersorganisaties) hebben voor dit fonds 5 miljoen euro vrijgemaakt. Dat is geld dat onttrokken is aan de verdeling ten behoeve van Nederlandse en buitenlandse rechthebbenden. OCW is bereid gevonden dit bedrag te matchen. Het Steunfonds – een unieke publiek-private samenwerking – beoogde de meest nijpende nood van werkenden in de sector ten gevolge van de coronacrisis te verlichten.

Via de CBO's zijn uitkeringen gedaan die minstens vijfduizend makers, uitvoerende artiesten en creatieve professionals hielpen om enigermate werkzaam te blijven in het beroep. Enigermate, want gemiddeld was de ondersteuning bescheiden: variërend van 2.000 tot 5.000 euro per ingediend project. Enigermate ook, omdat de hoeveelheid aanvragen het aantal projecten dat toegekend kon worden verre overtrof: in het kader van het Steunfonds Rechtensector zijn ongeveer 1400 initiatieven gehonoreerd, maar voor zover nu al is na te gaan moesten twee- tot driemaal zoveel projecten en waardevolle ideeën noodgedwongen worden afgewezen.

De toegevoegde waarde van het Steunfonds Rechtensector is bewezen. De CBO's staan dichtbij makers, uitvoerende artiesten en creatieve professionals, inherent als dat is aan de complexe verdeling van aan hen toekomende vergoedingen uit rechtenexploitatie. Het budget van 10 miljoen kwam binnen dat kader snel en efficiënt terecht bij de duizenden werkers in kunst en cultuur die aangevraagd hadden, waarbij zij opgemerkt dat meermalen ook andere makers, uitvoerenden of creatieve professionals van een toekenning (hebben) kunnen profiteren. Bijdragen uit het Steunfonds hebben een welkome stroom nieuwe creatieve producties opgeleverd, die soms de bron kunnen zijn van toekomstige inkomsten uit rechtenexploitatie, al zal dat effect totaal onvoldoende zijn om de terugloop van uitkeringen aan rechthebbenden te compenseren.

Intussen is het perspectief om nog emplooi te vinden – of voor zichzelf te maken – sterk verslechterd. Van generieke maatregelen profiteren deze werkenden maar zeer ten dele omdat inpassing in het systeem juist voor deze beroepsgroep dikwijls problematisch is. Covid-19 steun aan instellingen, podia en dergelijke wordt maar mondjesmaat omgezet in opdrachten, en juist daarvan zijn duizenden kleine zelfstandigen in de creatieve sector in belangrijke mate afhankelijk.

Op de korte termijn is de hoop gevestigd op de discussie over het tweede steunpakket. In de inbreng van de Creatieve Coalitie van 18 november, de bijdrage van Encore van dezelfde datum en de brief van 19 november van Kunsten '92 wordt terecht gewezen op de aanzienlijke voordelen die inzet van het Steunfonds Rechtensector heeft. De resultaten uit het recente verleden laten inderdaad zien dat het instrumentarium waarover de CBO's beschikken borg staat voor een snelle, doelmatige en vooral zorgvuldige selectie en toewijzing van noodhulp. Het is zonde hiervan geen gebruik te maken. Een publiek-private opzet is voor de rechtenorganisaties deze keer niet haalbaar. De grote moeilijkheden waarin tal van sectoren verkeren door Covid-19 vertaalt zich direct in een dramatische terugval van de opbrengst uit rechtenexploitatie, en dus in een aanslag op de inkomsten van de rechthebbenden, direct en vooral in de nabije toekomst. Die situatie kunnen de CBO's niet nog eens verslechteren door reducties ten behoeve van noodfondsen.

De belangrijkste voedingsbodem van creatieve bedrijvigheid en bron van talent in ons land is de fase ingegaan van bijna onomkeerbare vernietiging. De noodzaak van substantiële overheidssteun aan makers, uitvoerenden en creatieve professionals is evident, meent de Federatie. Een financiële reddingsoperatie die het gehele speelveld bestrijkt, en volledig overeind houdt wat op omvallen staat, is onhaalbaar. Maar we bepleiten met klem dat de middelen die wel vrij worden gemaakt voor de sector zo doelmatig mogelijk, en bij voorkeur ook zonder onnodige vertraging, worden ingezet.

Het Steunfonds Rechtensector kan in de daarbij horende afweging een belangrijke factor zijn.

Met vriendelijke groet,

Namens het bestuur van de Federatie Auteursrechtbelangen

Erwin Angad-Gaur
Voorzitter Platform Makers

Anne de Jong
Voorzitter PCMI

Fred Teeven
Voorzitter VOI©E